

ROVVILTNEMNDEN I REGION 3 Oppland

Adresseliste

Deres ref

Vår ref

Arkivnr

Dato 10.08.2018

Rovviltnemnda i region 3 – vedtak om kvote for lisensfelling på bjørn 2018

Rovviltnemnda har i møtet den 10. august 2018 gjort følgende vedtak:

Rovviltnemnda i region 3 viser til at det ikke er mål om ynglinger av bjørn i region 3, og nemnda har følgelig myndighet til å åpne for lisensfelling av bjørn i region 3. jf. §§ 4, 7 og 8 i rovviltforskriften jf § 18 b i naturmangfoldloven.

Det åpnes for lisensfelling på bjørn i hele region 3 (Oppland). Totalkvoten settes til ett dyr. Hele fylket er ett fellingsområde.

Eventuelle endringer av områdegrensene i fellingsperioden skal sekretariatet avklare med leder av nemnda. Bakgrunn og begrunnelse går fram av saksframlegget fra sekretariatet.

Vedtaket kan påklages etter forvaltningslovens bestemmelser. Evt. klage stiles til Klima- og miljødepartementet, men sendes via Fylkesmannen i Oppland innen 3 uker etter at dette vedtaket er offentliggjort/mottatt.

Aud Hove

leder av rovviltnemnda i region 3

Vedlegg: Saksframlegg fra Fylkesmannen i Oppland (1)

Adresseliste:

Klima- og miljødepartementet

Miljødirektoratet

Vedlegg

Til: Rovviltnemnda i region 3
Fra: Sekretariatet
Dato: 19.07.2018

Forslag til kvote og områder for lisensfelling av bjørn i Oppland/region 3 i 2018

Rovviltnemnda skal på det kommende møtet 10. august 2018 vedta eventuell kvote og områder for lisensfelling av bjørn i regionen. Fylkesmannen i Oppland kommer her med sitt forslag til kvote og områder for lisensfelling.

Forslag til vedtak:

Rovviltnemnda i region 3 viser til at det ikke er mål om ynglinger av bjørn i region 3, og nemnda har følgelig myndighet til å åpne for lisensfelling av bjørn i region 3. jf. §§ 4, 7 og 8 i rovviltforskriften jf § 18 b i naturmangfoldloven.

Det åpnes for lisensfelling på bjørn i hele region 3 (Oppland). Totalkvoten settes til ett dyr. Hele fylket er ett fellingsområde.

Eventuelle endringer av områdegrenser i fellingsperioden skal sekretariatet avklare med leder av nemnda. Bakgrunn og begrunnelse går fram av saksframlegget fra sekretariatet.

1. Generelt om lisensfelling

Lisensfelling er en skademotivert felling av et bestemt antall individer av en viltart, med hjemmel i naturmangfoldloven § 18, der kvoten er fastsatt av offentlig myndighet og der det kreves at jegeren er registrert som lisensjeger i Jegerregisteret for å kunne delta.

I St.meld. nr. 15 (2003-2004) er det lagt opp til en økt vektlegging av lisensfelling og kvotejakt som framtidige beskatningsformer på rovvilt. Innenfor rammen av norsk lovverk og hensynet til Bernkonvensjonens bestemmelser vil dette innebære at felling av bjørn kan foregå som lisensfelling. Bakgrunnen for dette er ønske om å utvikle jakt og fellingsformer som sikrer økt alminneliggjøring av rovviltartene og bred deltagelse av lokale jegere. I dokument 8:163 S (2010-2011) "Rovviltforliket" av 16. juni 2011 går det fram at det fortsatt skal være målsetting om at lisensfelling skal være hovedvirkemidlet i bestandsreguleringen av bjørn.

I rovviltforskriften § 7, jf § 10, legges det opp til at rovviltnemnda kan fatte vedtak om kvote for lisensfelling av bjørn når bestanden ligger over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen.

I region 3 er det ikke mål om ynglinger av bjørn, og nemnda har således myndighet til å åpne for lisensfelling av bjørn.

2. Hjemmelsgrunnlag

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldlovens § 18

Kongen kan ved forskrift eller enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk

- a) for å beskytte naturlig forekommende planter, dyr og økosystemer,
- b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk, vann eller annen eiendom, (...)
- c) for å ivareta allmenne helse- og sikkerhetshensyn eller andre offentlige interesser av vesentlig betydning,

(...)

Vedtak etter første ledd bokstav a til f, kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Sekretariatet legger til grunn at dette vedtaket blant annet bygger på kunnskap om bjørnens bestandssituasjon. Utgangspunktet for beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet er at beslutningsgrunnlaget skal være best mulig, jf. naturmangfoldloven § 8. Sekretariatet vil i den forbindelse vise til beskrivelsen av bestandssituasjonen for bjørn i Norge og Skandinavia under, samt til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3. Føre-var-prinsippet kommer til anvendelse i situasjoner hvor man ikke har slik tilstrekkelig kunnskap, jf. naturmangfoldloven § 9.

Fra rovviltforskriften:

§ 7. Generelle bestemmelser om vedtak fattet av rovviltnemnden

Rovviltnemnden har myndighet til å fatte vedtak om kvote for felling etter forskriften § 8 og § 10 og kvote for jakt etter forskriften § 11 når bestanden av den enkelte art ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for regionen, jf. forskriften § 4. Nemndens myndighet skal for ulv og bjørn baseres på de siste dokumenterte data om siste års ynglinger fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt, jf. forskriften § 3 tredje ledd.

Tilsvarende skal nemndens myndighet for gaupe og jerv baseres på gjennomsnittet av dokumenterte data om ynglinger de tre siste årene fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt.

Rovviltnemndens vedtak skal bygge på den regionale forvaltningsplanen for rovvilt, data om biologiske og bestandsmessige forhold og om skade- og konfliktsituasjonen, jf. forskriften § 3 tredje ledd og § 6.

(...)

Etter at vedtak om kvote for felling er fattet etter forskriften § 8 og § 10 og kvote for jakt etter forskriften § 11, skal irregulær avgang av rovvilt innenfor regionen belastes den kvote som er bestemt av rovviltnemnden.

§ 10. Kvote for lisensfelling på gaupe, jerv, bjørn og ulv

Dersom vilkårene i forskriften § 7 er oppfylt, kan en rovviltnemnd fatte vedtak om kvote for skademotivert lisensfelling for å begrense veksten og/eller utbredelsen av en bestand av gaupe, jerv, bjørn og ulv.

Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning.

Vedtak etter første ledd som gjelder ulv i regionene 4 og 5 skal fattes av rovviltnemndene i disse to regionene i fellesskap.

Rovviltnemnden kan til enhver tid endre eget vedtak om kvote for lisensfelling dersom nye opplysninger tilsier det.

Fellingsperioden er for

a) gaupe: 1. februar til og med 31. mars

b) jerv: 10. september til og med 15. februar

c) bjørn: 21. august til og med 15. oktober

d) ulv innenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv: 1. januar til og med 15. februar

e) ulv utenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv: 1. oktober til og med 31. mars

Rovviltnemnden kan fastsette en kortere fellingsperiode dersom særlige forhold tilsier det. Det kan ikke utøves lisensfelling i de fredningsperioder som viltloven § 10 fastsetter.

Vedtak etter denne paragraf skal avgrense fellingsområder, bestemme antall dyr som kan felles, eventuell fordeling på kjønn og alder og om bestemte typer dyr skal være unntatt, samt nærmere vilkår for gjennomføring av lisensfelling i samsvar med regional forvaltningsplan for rovvilt, jf. forskriften § 6.

3. Bestandssituasjonen for bjørn/mål/uttak

Bestandsforhold nasjonalt

I 2017 ble det påvist minimum 125 brunbjørner i Norge ved hjelp av DNA-analyser. 55 av dem var hunner, mens 70 var hanner. Mange av bjørnene ble påvist nær riksgrensene mot øst, og lever sannsynligvis deler av året i våre naboland.

Hannbjørner er mer geografisk spredt, og vandrer over større områder enn binner. Binner etablerer vanligvis sitt leveområde nær morens leveområde. Spredningen av binner og bestandens ynglingsområde skjer derfor langsomt.

Det nasjonale bestandsmålet er i rovviltforskriften fastsatt til 13 årlige ynglinger. Av bestandsmålet skal region 5 (Hedmark) ha tre årlige ynglinger, region 6 (Møre og Romsdal, Nord- og Sør-Trøndelag) skal ha fire ynglinger. Region 3/Oppland har ikke et nasjonalt fastsatt bestandsmål på bjørn (jf. § 4 i rovviltforskriften).

I rovviltforliket frå 2011 ble det nasjonale bestandsmålet for bjørn skal nedjustert:

”Bestandsmålet for bjørn settes til 13 årlige ynglinger. Det skal tilstrebes et jevnere forhold mellom binner og hannbjørn enn i dag, jf. pkt 2.2.17 og 2.2.18, og det settes et tak på antall hannbjørn slik at dette ikke skal overstige 1,5 ganger antallet binner. Dog ikke slik at uttak av hannbjørn tas innenfor binneområdene. Antall binner settes til 6,5 pr. yngling.” (fra Rovviltforliket).

Det skandinaviske bjørneprosjektet har på oppdrag fra Miljødirektoratet utarbeidet en modell for å beregne hvor mange kull med bjørnunger som fødes hvert år i Norge. Ut fra antallet hunnbjørn er det beregnet at det ble født sju (6,9) kull med bjørnunger i 2017, 3 av disse er beregnet å være i Hedmark. Dette er ett flere kull med bjørnunger enn det som ble beregnet født i 2016 (5,9).

Fordeling av individer på fylker:

2017: Finnmark (37), Hedmark (48), Nord-Trøndelag (29)

2016: Finnmark (35), Hedmark (45), Nord-Trøndelag (29)

2015: Finnmark (49), Hedmark (43), Nord-Trøndelag (19)

2014: Finnmark (34), Hedmark (43), Nord-Trøndelag (29)

2013: Finnmark (50), Hedmark (40), Nord-Trøndelag (32)

2012: Finnmark (49), Hedmark (37), Nord-Trøndelag (30).

Bestandsforhold i Oppland

2008

Vinteren 2007/2008 ble det registrert en overvintring av bjørn i Øyer og en i Sør-Aurdal, samt at det sannsynligvis var en overvintring i Gausdal. Det ble ikke samlet inn ekskrement- og hårprøver fra bjørn i Oppland i 2008. I juni 2008 ble det felt en bjørn i Gausdal på skadefellingstillatelse. DNA fra vev av denne viste at denne bjørnen (hann) også var registrert i Gausdal og Nordre Land året før (individet ”OP 5”).

2009

Vinteren 2008/2009 ble det registrert en overvintring av bjørn i Sør-Aurdal, en i Lom og en i Ringeby. Det ble samlet inn DNA-prøver fra bjørn i hele landet i 2009.

Våren 2009 ble det påvist tre overvintrende bjørn i fylket (Sør-Aurdal, Lom og Ringeby). DNA analyser av innsamlede DNA-prøver i 2009 skiller på seks-syv ulike individer som har vært innom fylket. Flesteparten av disse har hatt tilhold i andre fylker i deler av livet.

2010

Det er påvist én overvintring i fylket vinteren 2010/2011, i Lillehammer kommune.

Det ble samlet inn DNA-prøver fra bjørn i hele landet i 2010. DNA-analysene viser at det var 10 individer som har vært registrert innom fylket i 2010.

2011

Det ble ikke påvist overvintringer av bjørn, men spor på vårsnø enkelte steder peker i retning av at overvintring har skjedd. Ti ulike individer av bjørn er påvist i fylket i 2011. Alle de registrerte bjørnene i Oppland i nyere tid har vært hanner.

2012

Det ble påvist seks individer i Oppland på DNA, men bare to av disse hadde hovedvekten av DNA-funn her i fylket.

2013

Det ble registrert fem ulike bjørner i 2013 men kun en av disse har aktivitetshovedvekt i Oppland.

2014

Det ble registrert tre ulike bjørner i 2014 men kun en av disse har aktivitetshovedvekt i Oppland.

2015

Det ble registrert én overvintring i Ringeby på grensa mot Hedmark.

2016

Det ble ikke registrert overvintring av bjørn i Oppland.

2017

Det ble ikke registrert overvintring av bjørn i Oppland. Det var en overvintring noen kilometer fra fylkesgrensa i Stor-Elvdal.

2018

Det ble ikke registrert noe overvintring av bjørn i Oppland. Tidlige observasjoner ble gjort i Frydalen (26. april) og Venabu (13. mai).

Tab 1: Antall individer i region 3 påvist gjennom DNA (møkk og hår). Noen av individene kan være påvist i andre regioner samme registreringsår. De to bjørnene ST3 og OP1, har hatt hovedtilhold i Oppland ut fra antall DNA-funn. Begge er nå døde (2012). ST3 ble tatt ut på vårsnø i april 2012, OP1 tatt ut på lisensfelling Hedmark oktober 2012. For 2013 er det bare OP2 som har «hovedtilhørighet» i Oppland.

	Antall positive prøver	Antall ulike individer
2006		2
2007	60	11 (5 med «hovedtilhold» i Oppland)
2008	48	4 (1 med «hovedtilhold» i Oppland)
2009	52	6 (5 med «hovedtilhold» i Oppland)
2010	57	10 (8 med «hovedtilhold» i Oppland)
2011	61	10 (9 DNA, en i tillegg felt)
2012	29	6 (2 indv med «hovedtilhold» i Oppland).
2013	7	5 (bare en, OP2 med «hovedtilhold» i Oppland).

2014	5	3 (1 med «hovedtilhold» i Oppland)
2015	10	1 (1 med «hovedtilhold» i Oppland)
2016	10	2 (de to individene er «plassert» i Hedmark, da de også har hatt mye tilhold der)
2017	2	Ingen med hovedtilhold i Oppland

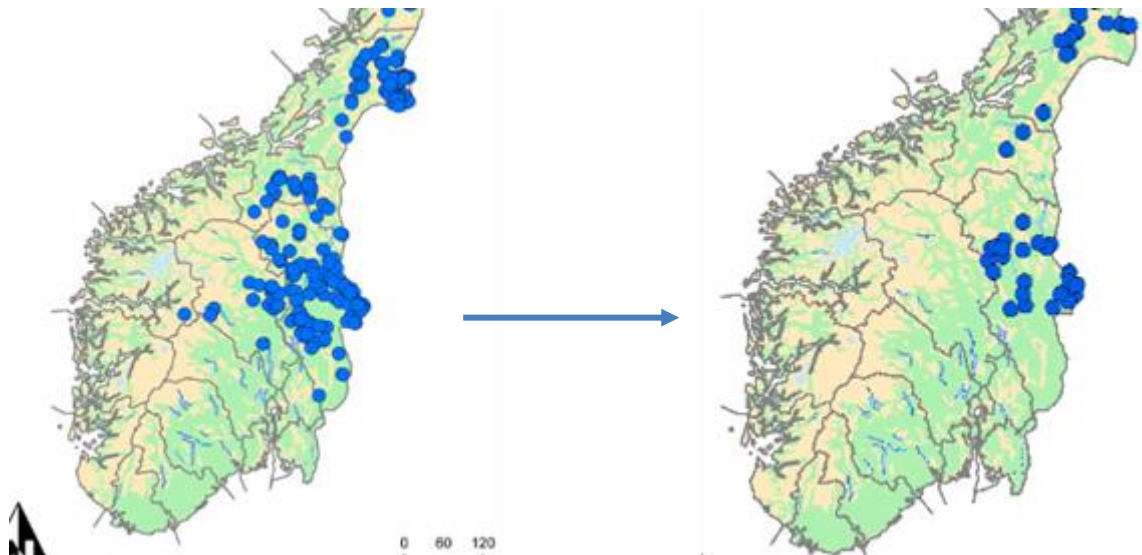

Fig 1. Nedgangen i forekomst av bjørn i Sør-Norge fra 2010 (tv) til 2017 (th)

Uttak

Det ble felt en bjørn på en skadefellingstillatelse i Ringebu 21. juni 2017. Denne ble felt etter fellingstillatelse gitt av Fylkesmannen i Hedmark, med fellingsområde som omfattet størstedelen av Ringebu kommune, i tillegg til Stor-Elvdal.

Tab 2. Total kjent avgang av store rovdyr i Oppland, 1990-2018 (sist oppdatert 19.07.2018, "jaktår": 1. april - 31. mars)

[illegible]

Tab 3. Tidligere kvotevedtak og uttak

	Lisensfellingskvote	Felt lisensfelling	Felt skadefelling
2014	2	-	2
2015	2	-	
2016	2	-	
2017	2	-	1

4. Tap av sau til bjørn

Tap til bjørn både i form av påviste skader og erstattet tap varierer, men viser en nedadgående trend i Oppland. Tapene er beskjedne sammenlignet med perioden 2008-2010.

Tab.4 Sau erstattet/påvist som bjørneskader 2008-2017 i region 3. (Per 19. juli 2018 er det påvist 10 skader til bjørn i Oppland i 2018).

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 (19.juli)
Dovre	31/2	6/14	14/14	8/0	1/1			5/0			
Lesja	112/9			27/1	26/3				170/32		
Lom		2/1		1/0							
Skjåk		2/0									
Lilleham.	9/0	32/3	75/3		7/1	27/2	1/0				
Øyer	76/23	41/5	150/43	4/0	26/0	179/59	23/2	13/0	6/0	6/2	/6
Ringebu	158/26	351/54	209/33	136/19	174/34	355/46	121/11	125/22	128/18	98/14	
Nord-Fron	7/0	28/9		6/1	10/0	25	18/9	7/1			
Sør-Fron	47/7	67/2	58/5	105/6	34/0	77/9	85/8	16/3	5/0	29/1	/3
Sel	6/1	4/1	2/0	17/1	9/1		2/0		10/1		
Vågå			6/1	7/0	7/0						
Gjøvik	18/1	6/0	12/0								
Gausdal	170/15	119/15	198/27	181/20	6/0						/1
Etnedal	4/0	1/0	20/1		0/1						
N-Land	37/2	103/4	48/1	6/4	6/0						
S-Land	2/0	2/0	4/1								
S-Aurdal	14/0	34/0	37/2	25/0	4/0			2/0			
Ø Slidre			2/0								
Gran											
Ø-Toten											
N-Aurdal			3/4	1/0							
Vang			19/2	34/6	3/0						
Sum	691/86	798/108	857/137	614/60	314/41	663/116	250/30	168/26	319/51	133/17	/10

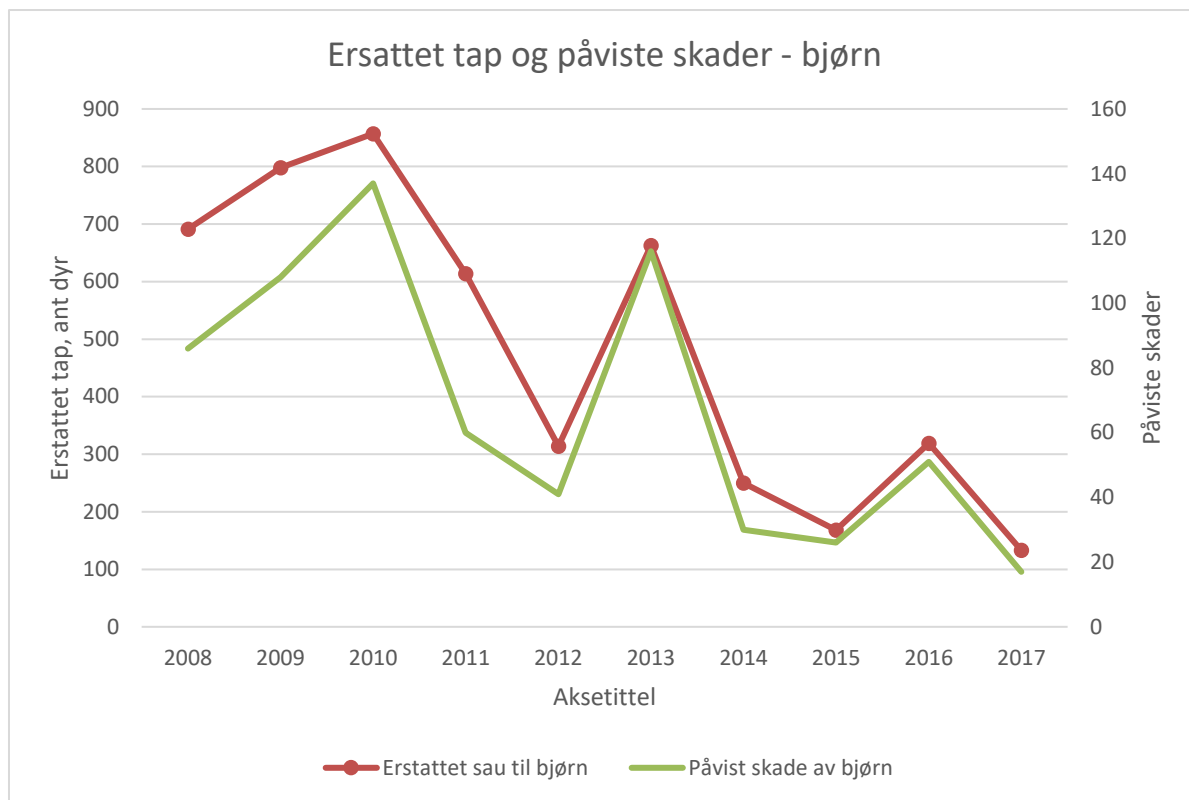

Fig 3. Ersattat og påvist tap av sau/lam til bjørn i Oppland 2008-17.

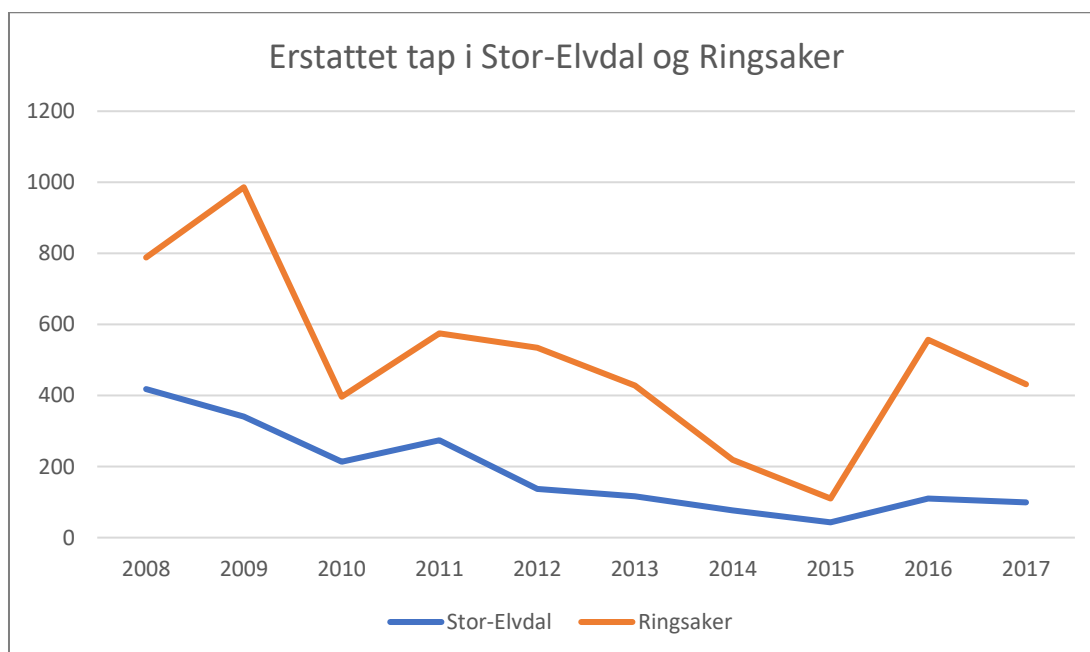

Fig 4. Ersattat tap til bjørn i to tilgrensende kommuner i Hedmark; Stor-Elvdal og Ringsaker 2008-17.

Tamrein

Det er i tidsperioden over ikke påvist tap av tamrein til bjørn i Oppland eller erstattet tamrein som tatt av bjørn.

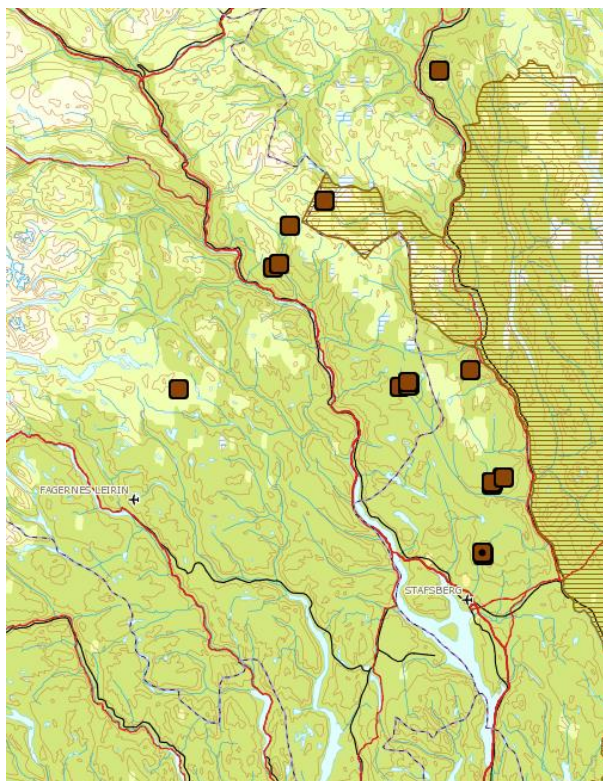

Fig 5 a. Skader av bjørn på sau hittil i 2018 (pr 19. juli)

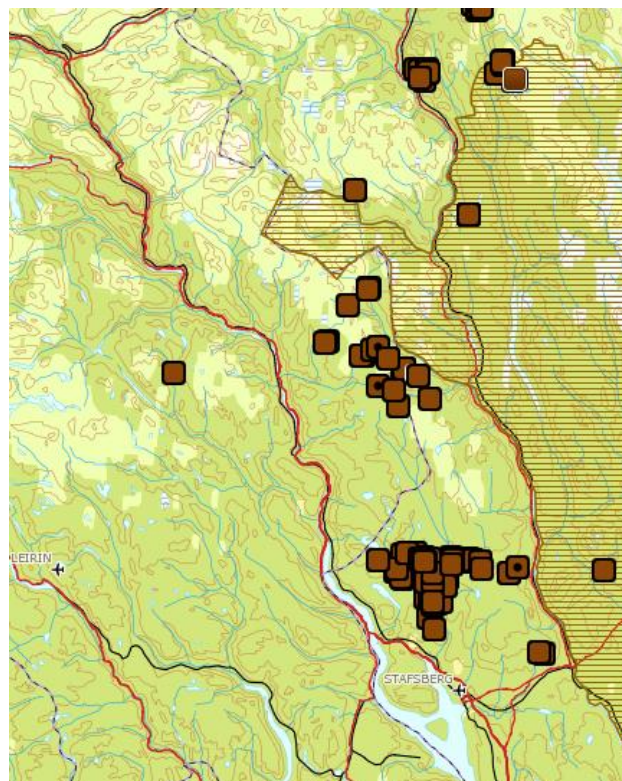

Fig 5 b. Skader av bjørn i hele 2017

5. Vurdering/tilrådning

Omfanget av tap av sau forårsaket av bjørn lå jevnt relativt høyt fra 2008 til 2013. I 2014 og 2015 gikk tapene drastisk ned, men økte igjen i 2016, etter en omfattende skadesituasjon i Lesja, og sammenhengende skader i Ringebufjellet gjennom store deler av beitesesongen. Den generelle nedgangen i tap til bjørn i Oppland de siste årene må tilskrives økt uttak av bjørn både på norsk og svensk side de senere år.

Bjørneskadene utgjør mellom 4 og 19 % av de erstattede tapene hvert år:

År	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Andel (%) av erstattede tap	19%	19%	12%	11%	6%	5%	12%	4 %

De siste årene har de største tapene til bjørn i all hovedsak vært øst for Gudbrandsdalslågen.

Sett i forhold til binneområdene i Sverige/Hedmark, har de bjørnene som har hatt tilhold i Oppland vandret langt ut fra reproduksjonsområdet. Tidvis har noen av disse opptrådt mer stasjonært, og det er registrert overvintringer i fylket. Felling av slike "perifere" hannbjørner regnes å ha svært begrenset innvirkning på bestandens overlevelse (jf. oppfyllelse av den nasjonale bestandsmålsettingen) i motsetning til felling av binner.

Ut fra skadesituasjon, bestandsmålsetting for region 3 (Oppland) og de politiske føringene som er gitt for bestandsregulering av bjørn mener sekretariatet det bør åpnes for lisensfelling på bjørn i hele region 3. Sett på bakgrunn av det forholdsvis lave og nedadgående skadenivået voldt av bjørn de siste årene, samt at man ligger langt under bestandsmålet nasjonalt, tilrår vi en totalkvote på **ett dyr**.

6. Forslag til vedtak

Sekretariatets forslag til vedtak:

Rovviltnemnda i region 3 viser til at det ikke er mål om ynglinger av bjørn i region 3, og nemnda har følgelig myndighet til å åpne for lisensfelling av bjørn i region 3. jf. §§ 4, 7 og 8 i rovviltforskriften jf. § 18 b i naturmangfoldloven.

Det åpnes for lisensfelling på bjørn i hele region 3 (Oppland). Totalkvoten settes til ett dyr. Hele fylket er ett fellingsområde.

Nærmere vilkår:

- Eventuelle endringer av områdegrenser underveis i fellingsperioden skal sekretariatet avklare med leder av nemnda.
- Fellingsperioden er fra og med 21. august til og med 15. oktober 2018.
- Binne med unge(r), samt hennes unge(r) (uansett alder) er unntatt fra lisensfelling.
- Forsøk på felling kan bare skje i perioden fra en time før soloppgang til to timer før solnedgang.

Vedtaket er fattet med hjemmel i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold § 18, første ledd, bokstav b og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 10, jf. §§ 1 og 3.

Nemnda viser til sekretariatet sin innstilling når det gjelder bakgrunn og begrunnelse for vedtaket. Lisensfelling iverksettes for å forhindre framtidige skader på bufe. Et uttak av to bjørn vurderes ikke å være til skade for bestandens overlevelse.

7. Samlede saksopplysninger/vilkår ved åpning av lisensfelling på bjørn

1. Fellingsperioden er fra og med 21. august til og med 15. oktober 2018.
2. Informasjon om gjenværende kvote fås på tlf. 901 54 084. Jegere melder fra om påskutte og felte dyr på tlf. 977 37 223. Jeger plikter å holde seg løpende orientert om gjenværende kvote.
3. Lisensfelling av bjørn krever grunneiers tillatelse.
4. Lisensfelling omfatter også områder vernet etter naturmangfoldloven der vernebestemmelsene åpner for dette eller der forvaltningsmyndigheten har gitt nødvendig dispensasjon.
5. Bruk av hund under lisensfelling er tillatt, med unntak av løs, på drevet halsende hund.
6. Binne med unge(r), samt hennes unge(r) (uansett alder) er unntatt fra lisensfelling.
7. Lisensfelling på bjørn etter dette vedtak kan ikke drives som åtejakt. Et åte defineres som animalsk eller vegetabilsk materiale eller annet som er utplassert eller på annen måte tilordnet med hensikt å lokke til seg vilt.
8. Rovviltnemnda i region 3 kan til enhver tid stanse lisensfelling eller endre fastsatt kvote og fellingsområdeavgrensing dersom nye bestandsopplysninger eller opplysninger om irregulær avgang tilsier det.
9. Dersom det blir felt bjørn på skadefellingstillatelse etter dette vedtaket er gjort, blir dette belastet lisensfellingskvoten.
10. Under lisensfelling på bjørn skal jaktlag og/eller personer som jakter alene ha tilgang til godkjent ettersøkshund, jf. forskrift 22. mars 2002 nr. 313 om utøvelse av jakt, felling og fangst § 23. Det stilles ingen ytterligere krav til lisensjeger, utover de krav som følger av forskrift 22. mars 2002 nr. 313 om

utøvelse av jakt, felling og fangst (se www.lovdata.no). Her står også krav om bl.a. våpen og ammunisjon. Skyteprøve for jakt på storvilt skal være avlagt samme jaktår.

- 11.** Felling eller forsøk på felling skal umiddelbart meldes til Fylkesmannen tlf. 977 37 223 og Statens naturoppsyn tlf. 47 62 82 77. Jeger skal fremvise felt dyr for Statens naturoppsyn for umiddelbar kontroll, merking og prøvetaking av biologisk materiale, og jeger skal kunne påvise fellingssted etter anmodning fra Statens naturoppsyn, politiet eller Fylkesmannen.
- 12.** Vilt som er avlivet i medhold av viltloven § 12 tilfaller i utgangspunktet Viltfondet, jf. viltloven § 48. Når det gjelder lisensfelling på bjørn, beholder jeger/jaktag kjøttet og skinnen av felt bjørn. Viltfondet opprettholder sin eiendomsrett til prøver og deler av viltet, herunder kraniet, i samsvar med instruks for ivaretagelse av døde rovdyr.

Jegere som ønsker å delta i lisensfelling må ha en egen personlig lisens. Denne kan fås på www.jegerregisteret.no. Registrering skjer ved hjelp av fødsels- og jegernummer. Jegere som ikke selv har tilgang på internett, kan få hjelp av Fylkesmannen til registrering. Lisensen skal medbringes under felling/fellingsforsøk.